

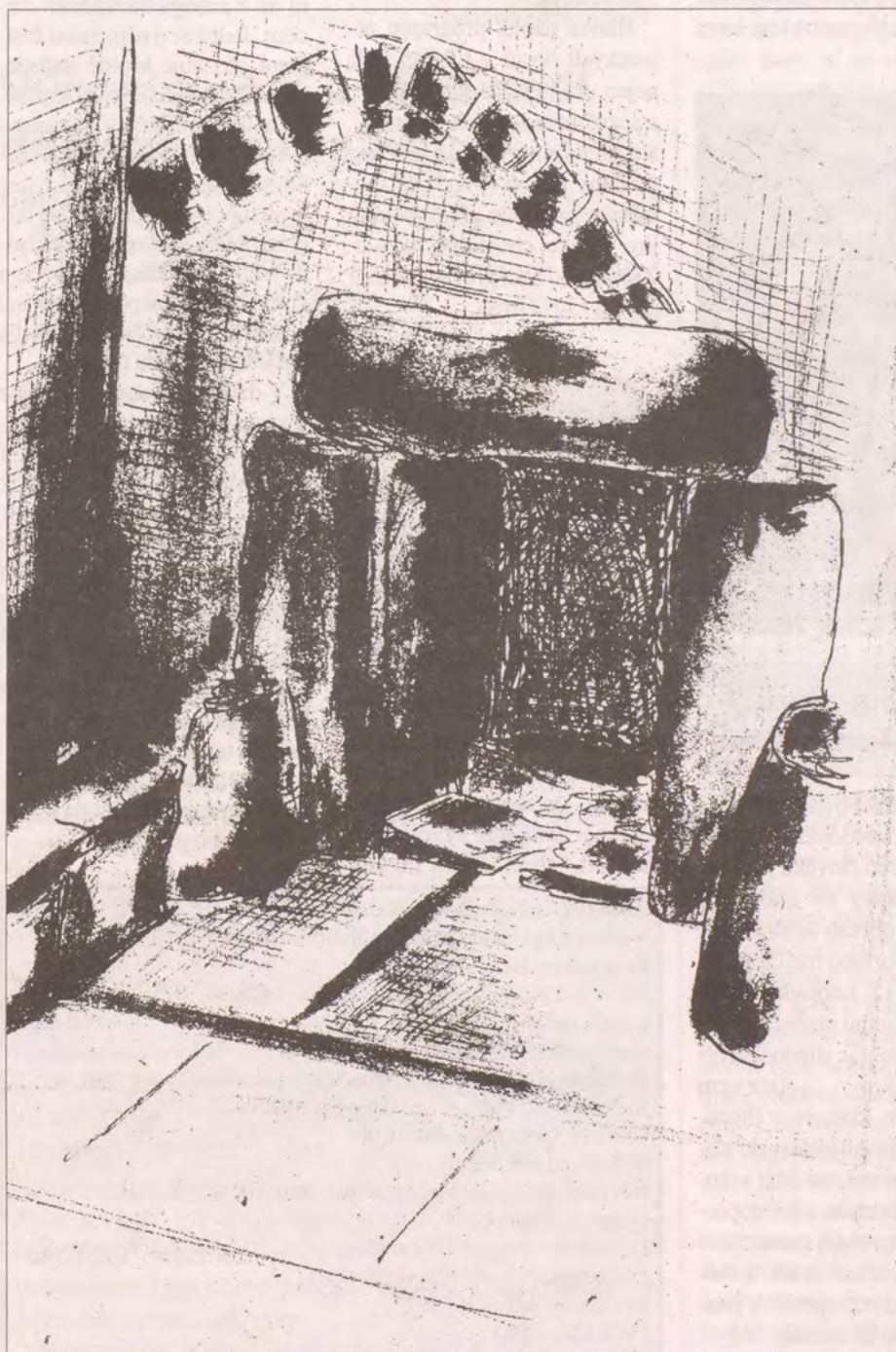
ZDISLAVA

měsíčník litoměřické diecéze

Ročník II / Číslo 12

prosinec 1997

Cena : 6,- Kč

"Zdvihněte brány své klenby,
zvyšte se prastaré vchody,
ať vejde král slávy!"

Žalm 24

Z obsahu:

Nové využití starých
kostelů?

(str. 4)

Setkání jáhnů
s biskupem

(str. 6)

Malé sestry Ježíšovy
v Děčíně

(str. 10 - 11)

Kdo jsou svobodní
zednáři?

(str. 12)

Konto Povodeň
začíná klesat

(str. 12)

Člověk na cestě
k Bohu

(str. 16)

Diecézní výstava bude i v Praze

Výstava Z pokladů litoměřické diecéze bude na konci listopadu v litoměřickém muzeu ukončena a po Novém roce otevřena v Uměleckoprůmyslovém muzeu na náměstí Jana Palacha v Praze. Vystavovány jsou unikátní liturgické předměty z 13. - 19. století, které pocházejí z území naší diecéze.

Tajně svěcení kněží

Pod vedením jezuity prof. dr. Tomáše Špidlíka proběhly v premonstrátském klášteře v Želivě za účasti apoštolského exarchy mons. Ivana Ljavince duchovní cvičení tajně svěcených ženatých kněží. Těmito exerciciemi se účastníci připravili na začlenění (inkardinaci) do exarchátu řeckokatolické církve. Kurz navštívil také apoštolský nunciatus v ČR arcibiskup Giovanni Coppa, který vyjádřil radost nad rozhodnutím Svatého stolce a odhodláním těchto kněží působit v církvi veřejně. Inkardinace těchto 18 kněží otvírá možnost rozšířit pastorační aktivity pro věřící řeckokatolíky žijící v diaspore. Řada ženatých kněží byla již dříve začleněna do struktury stávajících diecézí a jejich zkušenosti se staly přínosem pro pastoraci. Současné řešení týkající se těch kněží, kteří byli tajně svěceni jako ženatí, je dalším pozitivním krokem.

(podle KT 46/97)

Výstava soch z naší diecéze v Praze

Od 24.10. Národní galerie pořádá ve Valdštejnské jízdárně v Praze výstavu barokních soch Josef Jiří Jelínek (1697 - 1776) - Barokní sochařská dílna z Kosmonos. Vystavovány je celkem 149 soch, většinou ze dřeva (2 jsou pískovcové

z hradu Valdštejna na Turnovsku). Sochy pocházejí z 90% z území litoměřické diecéze. Jejich autorem je nejen Josef Jiří, ale jsou zde také jeho společné práce se starším bratrem Martinem a dřevořezby jejich otce i Martinova syna. Národní galerie všechny sochy výměnou za zapůjčení pomocí sponzorů zrestaurovala nákladem téměř 1,5 milionu Kč. Výstava potrvá do 15. února 1998. Záštitu nad ní převzal náš otec biskup Josef Koukl.

Mistr Theodorik v Anežském klášteře

Zachytit duchovní atmosféru vrcholného středověku a přiblížit ji dnešnímu člověku je cílem autorů výstavy 89 gotických deskových obrazů Mistra Theodorika, dvorního malíře Karla IV., kterou 12. listopadu otevřela Sběrka starého umění Národní galerie spolu se středočeským památkovým ústavem v Anežském klášteře v Praze. Autoři instalovali obrazy do ideových komplexů, osvětlili je bodovým osvětlením a jejich prohlídku doprovodili poslechem gregoriánských chorálů a dalších liturgických zpěvů. Výstava potrvá do 26. dubna.

Johanité byli v Jedličkově ústavu

Pětičlenná delegace němec-

kého Řádu johanitů navštívila v polovině listopadu Jedličkův ústav v Liberci. Touto akcí završila tato organizace dvouletou spolupráci, zahájenou z popudu Výboru dobré vůle Olgy Havlové.

Johanité navštívili liberecký ústav poprvé. "Těší nás, že tím oplátíme letní prázdninové pobyty našich dětí v Německu," uvedla ředitelka ústavu Ivana Němečková.

Hlavní náplní programu německých hostů v Liberci byla nejen prohlídka prostor ústavu a seznámení se s jeho činností, ale především projekt umělecké dílny, který vyvrcholil společným sobotním představením pro rodiče chovanců ústavu. Záštitu nad akcí převzal ministr školství Jiří Gruša.

-čti-

Katolická teologická fakulta slavila

Katolická teologická fakulta oslavila 650. výročí vzniku. Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy, nejstarší existující na světě, si 5. listopadu připomněla 650. výročí vzniku. "Ani v technokratickém století nejsou teologické fakulty zbytečné a mají své vlastní poslání - mohou dodat správný směr dalšímu vývoji společnosti," řekl děkan fakulty

Jaroslav Polc na shromáždění v kostele sv. Václava. Svěřenou zodpovědnost vyzdvihl také kancléř fakulty, jímž je pražský arcibiskup kardinál Miloslav Vlk.

-čtk-

Vyšel katalog litoměřické diecéze

V minulých týdnech vyšel první díl Katalogu litoměřické diecéze. Jedná se o neměnnou část, která obsahuje kromě statistických údajů, přehledu litoměřických biskupů, úřadů biskupství a členů kapituly - kanovníků především přehled jednotlivých farností diecéze. Zápis o každé farnosti obsahuje mimo jiné základní historické údaje, zasvěcení kostelů a kaplí a počet obyvatel včetně údaje o počtu věřících dle posledního sčítání lidu.

V další části katalog obsahuje seznam řeholních řádů a kongregací na území diecéze, církevní školy, přehled Charity a rejstřík kostelů a kaplí podle zasvěcení.

Katalog se spolu s proměnnou částí, která vyjde po Novém roce, stane nezbytnou pomůckou pro každého, kdo se o dění v diecézi hlouběji zajímá.

Katalogy stojí 200,- Kč a jsou k dispozici na konzistoři litoměřického biskupství p. Puldy, tel. 0416/721 448. V případě zájmu se také můžete obrátit na svého duchovního správce.

-lub-

Zdělava - měsíčník litoměřické diecéze

Vydává s církevním schválením litoměřického biskupství Římskokatolická farnost,

Janov nad Nisou 41, 468 11, tel./fax. 0428/380 015

e-mail: lubos.ruta@telecom.cz

http://web.telecom.cz/zdelava

Biskupství LTM e-mail: biskupstvi_litomericke@unl.pvtnet.cz

Řídí redakční rada, šéfredaktor Luboš Růta.

Grafická spolupráce: Jan Hrubý

Tiskne: GLOS Semily

Nevyžádané příspěvky nevracíme. Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení příspěvků.

Distribuce: redakce - roční předplatné 100,- Kč včetně poštovného, při hromadných objednávkách sleva

Registrace: MK ČR 7397

ISSN 1211-3042

Ročník II., číslo 4

Datum vydání: 6.4.1997

(uzávěrka příštího čísla 17.4.)

Cena: 6,- Kč

Podávání novinových zásilek bylo povoleno Českou poštou, s.p. OZSeČ v Ústí nad Labem, č.j. P/1 - 3892/95 ze dne 18.12.1995

Z diáře otce biskupa

30.11.	10,30	Filipov - pontifikální mše sv.
	14,30	Rumburk - posvěcení fary
1.12.	9,30	Semily - vikariátní schůze
6.12.	10,00	Mikulášovice - poutní mše svatá
9.12.	13,00	Praha - schůze Biblické společnosti
10.12.	15,00	Bohosudov - Biskupské gymnázium - přednáška
16.12.	18,00	Polná - mše sv. s otcem biskupem Otčenáškem
17.12.	18,00	Smržovka - předvánoční koncert
21.12.	11,00	Litoměřice - děkanský kostel Všech svatých - biřmování

Výročí kněží a jáhů naší diecéze v prosinci:

narozeniny

7.12.	Jan Peprla - 77 let
16.12.	Jaroslav Stříž - 45 let
17.12.	Jan Rob SDB - 83 let
18.12.	Václav Teplý SDB - 69 let
22.12.	František Kocman - 61 let

výročí svěcení

8.12.	Pavel Jančík - 24 let
8.12.	Jaroslav Macoun - 24 let
21.12.	Antonín Sporer - 32 let

Římskokatolická farnost v Janově n. N. a nakladatelství CIVITAS nabízí

Nejznámější vánoční koledy

19 vánočních koled s notovým záznamem v přehledném jednoduchém sešitu spolu s hlavními mešními modlitbami (Gloria, Credo, Otče náš, Beránku Boží). Zpěvníček je vhodný na vánoční bohoslužby, kdy přichází do kostelů velké množství lidí.

24 stran, cena: 7,- Kč

Michel Quoist

Setkání

Přehledně uspořádaná knížka zamyšlení, modliteb a úvah světoznámého duchovního autora. Může být výborným dárkem nejen k Vánocům.

164 stran, 69,- Kč

Život z víry

Katolický katechismus

Velmi známý takzvaný "Medův" katechismus shrnuje základní pravdy naší víry.

208 stran, 29,- Kč

Všechny uvedené publikace si můžete objednat na adrese redakce. Budou vám zaslány balíčkem spolu se složenkou či fakturou (nikoliv na dobírku).

Duchovní slovo

Advent

„Rosu dejte, nebesa, shůry a oblakové dšněte spravedlivého. Otevři se země a vypuť Spasitele. (Iz 45)

Blíží se advent a výzva proroka se obrací k nám i nebi. Řeknete, to jsme již tolikrát slyšeli, a bývalo to krásné, chodit na roráty... - co ale s tím dělat dnes, aby nezůstalo zas jen při předvánočním shonu a nostalgické vzpomínce?

Očekáváme příchod Páně, ale uvědomujeme si skutečně nabídku této chvíle? Teď je čas příhodný - K čemu je ti připomínat si, že Kristus přišel kdysi na svět a narodil se v Betlémě, když se nenarodil v tobě... - teď připrav své srdce, otevři je rose milosti, vydej je pod vládu Boží, ať se uskuteční, co denně opakuješ: *adveniat* - přijď království tvé! To je výzva i nabídka této chvíle: zde a nyní začíná věčný život - království Boží - život Kristův v tvém srdci - a všichni jsme voláni!

Jistě, není to nic nového, ale proč se nám nedaří, i když to slyšíme po tolikáté? Proč cítíme spíš smutek a neklid nenaplnění, než radost, která je nám slibována? Proč tak často žijeme dál, jakoby se nic nestalo - stejnými lidmi ve stejném světě, když přece chceme být křesťany?

K čemu jsme vyzýváni?

První kapitoly Starého zákona i evangelií mluví o našem určení jasně: jsme stvořeni k účasti na životě Božím - k jeho obrazu - máme být Božím dítětem. My však o tomto cíli často nechceme ani slyšet nebo mu alespoň stavíme do cesty množství svých cílů - Písmo tu mluví o hříchu a jeho důsledcích.

Stačí jen otevřít...

I proto přichází Ježíš Kristus, ve všem nám podobný kromě hříchu, ve křtu nás k sobě přivtěluje a s podporou ostatních svátostí, Písma a modlitby nám opět umožňuje účast a růst v životě Božím.

Není to samozřejmé - proto se také mluví o odpuštění a milosti - lásce Boží, která nás obklopuje, vychází nám vstříc, stojí u našich dveří a čeká na naše otevření. Neklade si přitom žádné předchozí podmínky, jen chce a musí být přijata, aby nezůstala nadarmo.

Změnit své smýšlení

Přijmout milost předpokládá, že vím o své nesoběstačnosti, o svých závislostech, o své potřebě Boha, o tom, co mne od Boha vzdaluje, - a dále, že chci změnit svou mysl, svá čtení, otevřít své srdce v trvalém úsilí odpovědi: zde jsem, Pane, abych činil tvou vůli.

Kristus nám k tomu nabízí i potřebnou možnost nového začátku - odpuštění. To nás sice nezbavuje nás samých, žádostivosti našeho já, ani možnosti znovu hřešit - znovu se protivit Bohu, ale dává nám novou možnost upřímně se zbavovat všeho, co překáží a odvádí od cíle, usilovat o svobodu a růst v lásce.

Zapři sebe a následuj mě

Nemáme-li zplanět a zakrtnět, musí růst naše otevřenost vůči Bohu, naše ochota dělat mu místo v srdci, naše schopnost přijímat - musíme dokonávat své prvotní obrácení k Bohu i v odvrácení se od toho, co není Bůh. Není jiné cesty k jednotě s Bohem než odpoutání mysli, vyprázdňení vůle, oddání se. Boží dobra, která jsou nezměrná, mohou být pojmuta jen prázdným srdcem... Kdo chceš za mnou přijít, zapři sebe sama a následuj mne!

Příprava půdy, o níž mluví prorok, je především sebezřeknutí, sebevzdání. To neznamená malicherné sledování příkazů či nějaké sebetřýznění. Sebevzdání je velkomyslné a intenzivní svobodné oddání, které přese všechno neztrácí vědomí cíle a jeho dosažitelnosti s Kristem, i když v každodenním úsilí musí začínat zas a znovu.

A jsme-li věrní, semeno milosti v skrytu roste (i když to třeba sami ani nevidíme). Milost vzrůstá každou dobrou odpovědí a nic nás nemůže vytrhnout z lásky Boží.

(hrb)

Nové využití starých kostelů?

Úvaha na okraj jednoho sympozia

V Teplicích ve dnech 23. - 26. října proběhlo sympozium pod názvem "Nová využití pro staré kostely". Z původních čtyř pořádajících organizací z několika evropských zemí se vlastního jednání zúčastnily dvě organizace ochránců památek - jedna německá z Durynska a jedna česká z Ústí nad Labem. Sympozium tedy postrádalo lokálním tiskem reklamovaný "evropský charakter", ale přesto není pro nás bez zajímavosti. Tím více, že již existují jisté praktické zkušenosti s hlavním pořadatelem tohoto sympozia, a to s občanským sdružením pro ochranu památek Kampanila, úzce spolupracujícím s Památkovým ústavem v Ústí n.L.

Kladné zkušenosti

Sdružení Kampanila uzavřelo s naším biskupstvím smlouvy o dlouhodobém pronájmu (na 27 až 37 let) několika sakrálních objektů, které nebyly léta využívány k bohoslužbám a které nutně vyžadovaly rekonstrukci, protože jim jinak hrozila demolice. Nejprve šlo o chátrající barokní kostel sv. Kateřiny u Libotenic. Církev v tomto případě uzavřela se sdružením Kampanila smlouvu o pronájmu tohoto kostela na dobu 37 let. Podmínkou bylo celkové provedení rekonstrukce, která byla v letech 1992 až 1994 uskutečněna, a také přesné určení způsobu využití tohoto objektu pronajimatelem. V lodi kostela vzniklo lapidarium funerální plastiky (gotické a renesanční náhrobky) a sochy M. Brauna. Protože využití interiéru kostela nezumožňuje konání bohoslužeb, vysvětil otec biskup znovu kostel svaté Kateřiny 4.12.1994 a nejméně dvakrát do roka se zde slouží mše svatá.

Dalším příkladem je kostel

Nejsvětější Trojice v Hostkovicích, jehož pronájem za obdobných podmínek zabránil živelnému zániku této gotické památky. Rekonstrukce objektu prováděná Kampanilou v letech 1992-1996 tento kostel, poprvé zmíněný roku 1352, zachránila (viz snímek současného stavu). V souladu s uzavřenou smlouvou není tento kostel sice v současnosti využíván ke konání bohoslužeb, ale existuje právní záruka jeho návratu a také provedené úpravy nebudou překážkou budoucímu bohoslužebnému využití. Vzhledem k tomu, že kostel leží u silnice spojující Litoměřice s Českou Lípou, má sloužit k výstavám prezentujícím výsledky památkové péče a k propagaci kulturních památek oolních lokalit.

V souvislosti se sdružením Kampanila se zmiňme ještě o probíhající rekonstrukci kostela sv. Jakuba v Lahovicích u Libčevsi na Lounsku. Tento barokní kostel, asi z roku 1751, byl již v osmdesátých letech v havarijním stavu, takže se uvažovalo o jeho likvidaci. V roce 1994 pronajalo lounské děkanství objekt na dobu 27 let Kampanile. Kostel není v seznamu chráněných nemovitých památek, a není tedy možno ani teoreticky získat na jeho částečnou opravu příspěvek z zv. střešního fondu Ministerstva kultury ČR. Sdružení Kampanila zde nyní provádí rekonstrukci, jejímž záměrem je vytvořit prostředí, které by mohlo sloužit k letnímu soustředění tělesně postižených dětí, což jej jistě záměr hodný podpory.

Zkušenosti právě opačné

Teplické sympozium přineslo více než dostatek dokladů o chátrání některých sakrálních staveb, jejich živelné devasta-

Kostel Nejsvětější Trojice v Hostkovicích

ci a příklady naprosto nevhodné přestavby sarálních objektů nejrůznějšího a mnohdy nejzrůdnějšího druhu, jako jsou přestavby na rekreační chaty, garáže, sklady apod. Správně se poukazuje nejen na nevhodnost takovýchto stavebních zásahů, ale i na to, že často jde o zásahy obtížně odstranitelné nebo vůbec neodstranitelné, zcela znehodnocující původní objekt.

Současně však vzniká paradoxní situace, která poněkud zpochybňuje záměry a závěry teplické sympozia. Jde o to, že jako místo konání byla v Teplicích vybrána restaurace Bartholomeus. Tato restaurace je situována v bývalém německém luterském kostele z let 1861-64, který od roku 1945 do roku 1992 sloužil jako modlitebna Čs. církve husitské. Ta v tomto roce objekt, který evokuje představu starokřesťanské baziliky, umístěný na zdaleka viditelném místě v centru města, prodala podnikateli, který ji přebudoval na luxusní restauraci a zábavní středisko. Husitská církev před prodejem dala odesat nápis na průčelí stavby hlásající, že jde o sbor Prokopa Holého, odstranila kalich nad vchodem, ale novému majiteli ponechala na zvažování, jak naloží se zařízením

interiéru (vitrážemi, kazatelnou atd.). Na průčelí stavby a věži luterského kostela byly ponechány zdaleka viditelné kříže. Celkový vzhled exteriéru a nápadné křesťanské symboly umožňují z komerčních důvodů vydávat objekt za římskokatolický kostel zasvěcený svatému Bartoloměji. Tato byl také prezentován v místním tisku v době konání teplického sympozia. Jeden z pořadatelů sympozia si tento krok využití "starého kostela" na restauraci pochvaloval v tisku slovy: "Byla tu možnost vybudování jednoho z uniátních podniků pro dobré jídlo a zábavu. Daly se tam pořádat prestižní party, bankety, ceremoniální obřady, show."

A právě tento objekt byl vybrán k tomu, aby se v něm konalo jednání, mající za cíl navrhnout pro staré kostely nová využití.

Pochopitelně se za katolickou církev tohoto jednání nikdo nezúčastnil.

Pokud můžeme soudit, za jiné křesťanské církve také nikdo. Není třeba se tomu zřejmě divit.

Zda a proč "nové využití"

Katolická církev jen v naší

diecézi má 1.135 kostelů a kaplí. Už toto číslo svědčí o tom, že kdekoliv hovořit o "využití starých kostelů" bez aktivní účasti oprávněných zástupců církve nemá naději na úspěch. Podobá se to pokusu "dělat účet bez hostinského".

Pokud tedy bude napříště s neformální účastí katolíků počítáno - a jinak to asi ani nebude možné - pak bude třeba předem vzít v úvahu skutečnost, že církev nevlastní kostely proto, aby hledala jejich "nové využití", ale pro konání bohoslužeb pro 280 tisíc katolíků, kteří v naší diecézi žijí.

Církev převzala toto bohatství od našich předků, kteří buďtovali, opravovali a udržovali po celá staletí kostely a kaple mnohdy za cenu obětí, které si dnes nedovedeme představit. Církev, věrná svému poslání, nebude zřejmě ani ochotna diskutovat o tom, k jakému novému účelu mají kostely a kaple sloužit. Určitě ne ke komerčnímu využití pod záminkou "úpadku religiozity".

Útoky částí sdělovacích prostředků na církev jako na instituci, která se o sakrální objekty špatně stará, je třeba uvést na pravou míru. Nelze přehlížet obecně známou skutečnost vážnoucí restituace církevního majetku. Nelze nevidět finanční potíže našeho státu, který svého času převzal od církve povinnost pečovat o sakrální stavby a nyní není často schopen svým závazkům dostát. Jestliže tedy církev usiluje o vrácení alespoň části zabaveného majetku, pak to není projev její "hamižnosti", ale nutný krok k tomu, aby plnila své poslání, a to i pokud jde o rekonstrukci, opravy a údržbu kostelů a kaplí.

V každém případě a za všech okolností pro nás platí a bude platit napomenutí Pána Ježíše Krista: "Nedělejte z domu mého Otce tržnici!" (Jan 2, 16)

Vilém Vraný
stálý jáhen

Přečtěte si...

Josef Pavel, Pověsti českých hradů a zámků, Melantrich 1997, 199,- Kč

Karel Kalláb: Pověsti hradů moravských a slezských, Melantrich 1997, 199,- Kč

Koncem letošních prázdnin jsem byl se svými vnučkami a jejich otcem v západních Čechách. Když jsme se vraceli, jejich pozornost upoutala na západním obzoru silueta hradu a hned padla otázka: Co to je? Řekl jsem jim, že je to zřícenina hradu Přimda a začal jsem jim vyprávět pověst o jeho stavbě i o jeho osudech. Velmi je to zaujalo. Nejstarší z nich, Markéta, hned chtěla vědět, znám-li ještě nějaké. A tak jsem jí řekl, bude-li hodná, může mít něco podobného o letošních Vánocích pod stromečkem. O jejím zájmu o pověsti jsem věděl, a tak jsem uvítal, když nakladatelství Melantrich vydalo dvě knihy těchto pověstí. V nich ožívají před námi postavy dávných příběhů, loupežníci, bílé paní, strašidla a čerti, stejně jako prostí lidé, knížata či králové. Ke knihám je připojen rovněž popis a historie jednotlivých objektů a údaje o majitelích.

Meinrad Limbeck, Evangelium sv. Marka, Karmelitánské nakladatelství 1997, 160,- Kč

Meinrad Limbeck, Evangelium sv. Matouše, Karmelitánské nakladatelství 1996, 160,- Kč

V minulém roce začalo Karmelitánské nakladatelství vydávat ve spolupráci s českým katolickým Biblickým dílem Malé stuttgartské komentáře k Novému zákonu. Celkem by mělo vyjít 21 svazků. Loni vyšel komentář k Matoušovu evangeliu a v minulých dnech k evangeliu sv. Marka; oba od stejného autora Meinrada Lim-

becka a podle předběžného oznámení by měly v krátké době vyjít ještě komentáře k Lukášovi a Janovi od různých autorů.

Učitelka prostoty - Spiritualita sv. Terezie z Lisieux, Karmelitánské nakladatelství 1997, 118,- Kč

Letošní rok je rokem různých jubileí. Není to dávno, kdy jsme vzpomínali stého výročí smrti sv. Terezie z Lisieux a zanedlouho poté jsme se radovali z jejího prohlášení učitelkou církve. Bratři karmelitáni přispěchali a vybrali příspěvky různého stáří, rozsahu a náročnosti a předkládají nám několik textů, které jsou podnětné pro duchovní život a jež dosud nebyly dostupné. Tyto texty nám mohou být nápomocny k lepšímu pochopení myšlenek sv. Terezie z Lisieux.

Edward Górecki, Církev se uskutečňuje ve farnosti, Matice Cyrilometodějská Olomouc 1996, 73,- Kč

Farnost je místem, kde se uskutečňuje církev. Profesor Edward Górecki z olomoucké teologické fakulty vydal knížku, která se snaží pomoci kněžím, bohoslovcům i laikům patřičně se připravit na službu v církvi, ve farnosti. Obsahuje pojem farnosti, krátkou historii jejího vývoje, úvahy o významu farnosti pro dnešek, předpisy, týkající se farnosti, práva a povinnosti věřících a úkoly farnosti.

Aleš Opatrný, Stůl slova, cyklus C, Karmelitánské nakladatelství 1997, 180,- Kč

V době, kdy budeme číst toto číslo Zdislavy, bude již nový církevní rok. V něm se budeme opět po celou dobu setkávat s Božím slovem, budeme se zamýšlet nad biblickými texty. Na pomoc nám

přichází se svou sbírkou úvah P. Aleš Opatrný na všechny neděle cyklu C. Jeho stručná vysvětlení a podněty k zamyšlení nad texty Písma, s kterými se setkáváme při bohoslužbě, by nás měly vést k lepšímu prožívání naší účasti na bohoslužbě.

Józef Augustyn, Kdo je můj bližní?, Karmelitánské nakladatelství 1997, 85,- Kč

Mám před sebou hned dvě knihy polského jezuitu Józefa Augustyna. Ta první vznikla z odpovědi na anonymně kladené otázky v Centru duchovnosti v Čenstochové na téma mezilidských vztahů. Autor si klade otázku: Co musíme dělat, abychom se naučili pomáhat jiným, jak můžeme vyjít vstříc lidem. Odpovídá: Abychom pomohli ostatním, musíme pomoci sami sobě.

Józef Augustyn, Jak hledat a nalézt Boží vůli, Karmelitánské nakladatelství 1997, 89,- Kč

Druhá kniha téhož autora, která uvádí do problematiky nalézání a naplňování Boží vůle, vyrostla z autorových bohatých zkušeností při konání exercicií, při rekolekcích a při pastoraci. Autor zde říká, že naplněním smyslu lidského života je nalézání a plnění Boží vůle.

-mela-

Knihy vydané Karmelitánským nakladatelstvím lze objednat písemně, telefonicky či faxem na adrese:

zásilková služba
Karmelitánské nakladatelství
Kostelní Vydří 58
380 01 Dačice
tel. + fax: 0332/3650
e-mail: karmel@da.bohemnet.cz

Na téže adrese lze objednat katalog kompletní produkce Karmelitánského nakladatelství, který Vám bude bezplatně zaslán.

Zemřel pater Václav Černý

Všimli jste si, že jedenácté - dušičkové - číslo Zdislavy nemělo zprávu o úmrtí dalšího kněze litoměřické diecéze? Máme v rukou číslo dvanácté, a to nám přináší překvapující oznámení. Zemřel kněz, který se nedožil sedmdesátky. Z naší diecéze nepocházel. Tak jako maštvovský pan děkan Pirný, pocházel z diecéze svatomikulášské. V Jindřichově Hradci se narodil 4. prosince 1928. Za litoměřickou diecézi studoval a ve svatoštěpánské katedrále 26. června 1955 přijal kněžské svěcení. Ano: Václav Černý. Neopustil litoměřický vikariát. Pod Hazmburkem se stal prvním kaplanem libochovického pana děkana Václava Lochmana. Po krátké době odešel na vojnu do Bratislavy. Po ukončení této služby už na něho čekaly Litoměřice a duchovní správa mariánských Křečic. Odtud spravoval Brozany po řadu let. Nejdéle působil v Lovosicích při kostele svatého Václava - dědice země české. Nebylo mu dopřáno zde svou kněžskou a životní dráhu dokončit. Pár týdnů byl farářem v Třebenicích.

Přepadla ho těžká, smrtelná choroba. V nové litoměřické nemocnici 10. listopadu zemřel. Nad bílou rakví před svatováclavským oltářem lovosického kostela se s ním rozloučilo asi 30 spolubratří v kněžské službě v čele s biskupem Josefem Kouklem. Potom byl převezen do rodinného hrobu v Sodoměřicích u Bechyně, kam se s ním přišel rozloučit českobudějovický diecézní biskup Antonín Liška s dalšími budějovickými spolubratry. Lovosičtí farníci doprovázeli P. Václava autobusem. A spolu s nimi litoměřický generální vikář Mons. Havelka s děkanem svatoštěpánské kapitulou.

P. Josef Helikar

Pocta českým světcům

Teď už dozněl potlesk v litoměřické katedrále. Biskup Koukl jednotlivě poděkoval dirigentu Petru Fialovi a účinkujícím sólistům i instrumentalistům, členům smíšeného sboru, stojícího na stupních kněžiště katedrály i členům Českého filharmonického sboru z Brna. Potlesk posluchačů zněl jako úder gongu. Právem. Vždyť všichni v kostele byli účastníky pravé bohoslužby k poctě českým světcům při ukončení oslav milenia svatého Vojtěcha a závěru Desetiletí duchovní obnovy českého národa.

Ve třech částech programu

jsme v první a třetí uslyšeli Zuzanu Novákovou, dceru Václava Renče. Ne osobně, ale text byl její. Střední díl byl z pera Stanislava Kalibána a zhudebněný Janem Bernátkem, zatímco první a třetí Petrem Fialou. Píseň sestry Anežky a bratra Františka přivedla naši mysl k Anežčině kanonizaci. K té, jejíž pomoci děkujeme za zlom v dějinách národa. Kantáta Svatý Vojtěch je tečkou za mileniem prvního biskupa české krve. Tečkou? Vykřičníkem! Vykřikem, jehož ozvěna nesmí doznít změnou letopočtu. Vojtěchovo prolití krve v cizí zemi, kam

pražský biskup - misionář byl vyhnán zlobou těch, kteří nechtěli přijmout Krista. Čtyřicet, padeáš posledních let otrávil život našeho lidu tak, že obnova v posledním desetiletí může být probuzením se k životu, po jakém toužil Vojtěch před tisíci lety.

Ten páteční večer 14. listopadu v katedrále byl modlitbou, skutečnou poctou českým světcům ve významném období, v němž se připravujeme ke vstupu do třetího křesťanského tisíciletí.

P. Josef Helikar

Setkání jáhnů s biskupem

Koncem října mi přišla pozvánka na setkání jáhnů s otcem biskupem. Na tomto setkání se nás, trvalých jáhnů, sešlo 4. listopadu celkem třináct. Nejprve jsme se zúčastnili mše svaté, kterou pro nás sloužil otec biskup v katedrále, zasvěcené, jak jinak, svatému jáhnu Štěpánovi. Na příkladu světce dne, sv. Karla Boromejského a na rozboru epistolů Římanům, která se četla (Řím 12,5-16a) nám ukázal roz-

sah a dosah naší služby. Po mši sv. jsme se rozešli v sále konzistoře, kde mezi nás přišel i otec generální vikář mons. Havelka, kterému jsme popřáli k jeho jmeninám. V duchovním slově otec biskup navázal na svou homilii v katedrále. Zmínil se pak o dopisu Kongregace pro svátosti, který mimo jiné upravuje nově možnosti vstupu do nového manželství pro ovdovělé stále jáhny. Potom následovala beseda, kde

jednotliví jáhnové vyprávěli o své práci a při níž docházelo k výměně zkušeností. Velké pozornosti se těšil stůl s knihami, které přivezl jáhen Vaněk a jež bylo možné si zakoupit. Shodli jsme se všichni, že toto setkání bylo velmi užitečné, a proto jsme přivítali předběžnou nabídku dalšího setkání, které by mělo být začátkem května 1998 ve Vratislavicích nad Nisou.

-mela-

B ČESKÁ
BIBLICKÁ
SPOLEČNOST

Mimořádná vánoční nabídka

Platí pouze v době do 10.12. 1997 (zásilky budeme odesílat do 19.12.1997).

1. Všechny knihy objednané tímto objednacím listem Vám zašleme na dobírku bez účtování poštovního a balného

2. U vybraných knih:	původ. cena	(sleva 20%)	obj. kusů
Školní průvodce Biblií	80,- Kč	64,- Kč	.....
Školní biblický atlas	80,- Kč	64,- Kč	.....
O čem všem je Bible	150,- Kč	120,- Kč	.....
Jak k nám přišla Bible	50,- Kč	40,- Kč	.....
Čtení z Bible	175,- Kč	140,- Kč	.....
Biblický atlas (velký)	1280,- Kč	1024,- Kč	.....

poskytujeme navíc 20% slevu u uvedených knih při nákupu v naší prodejně nebo při objednávce na dobírku. Podmínka - odběr nejméně tří knih (nevztahuje se na knihkupce).

Uvedené tituly můžete objednat i telefonicky na tel. č. 02/231 64 62, faxem 02/231 72 06, nebo zakoupit v naší prodejně Soukenická 15, 110 00 Praha 1. Zde je zajištěna také informační služba a stálá výstava biblické literatury, včetně cizojazyčných vydání Bible. Srdečně Vás zveme.

Objednávka

Jméno a příjmení .....
 Ulice, číslo ..... PSČ, místo .....
 Datum a podpis .....

Vyplněnou objednávku zašlete na adresu: Česká biblická společnost, Soukenická 15, Praha 1

Paní Zdislava

Nevěříme v náhody

Podle dopisu MUDr. Mar-ka a Hany Š. ze Štětí (prosinec 1994)

Vzali jsme se před pěti roky, ale naše manželství zůstalo bezdětné. Tak jsme se rozhodli, že si nějaké dítě adoptujeme. Podali jsme si žádost a ta byla 1. dubna 1992 předána na Okresní správu v Ústí nad Labem na oddělení péče o rodinu. Byli jsme upozorněni, že na dítě se čeká 5 - 7 let. Raději ať žádáme o dítě starší - dvou až čtyřleté. Poslechli jsme v domnění, že tak bude naše žádost vyřízena dříve.

Rok na to v květnu jsme za- jeli poprosit o pomoc blahosla- venou paní Zdislavu do Jablon- něho. S naší žádostí se nic ne- dělo, a tak jsme letos brzo na jaře jeli na pouť k Panně Marii na Hostýn. Znovu jsme pak telefonovali do Ústí. V březnu

j jsme dostali trošku nadějnou odpověď, ale pořád se nic ne- dělo. Až najednou v dubnu přišlo kladné vyřízení. Tedy za pouhé dva roky! A nabídli nám 15 měsíčního Tomáška. Poprvé jsme se na něj jeli po- dívat o svátku bl. Zdislavy 30. května 1994.

Myslíme, že tolik náhod najednou není možných - že se to stalo na přímluvu paní Zdislavy. A že právě na její, k tomu nás vede pozoruhodná příhoda, která se stala teď na Štědrý den, to u nás byl Tomášek už půl roku.

Když jsme rozbalili dárky, posadili jsme se s manželem a babičkou kolem stolu a Tomáš pobíhal kolem nás a hrál si s novými hračkami. Tu jsme si uvědomili, že jsme zapomněli rozbalit ještě jeden dárek - od našeho kamaráda.

Manžel vybalil malou sošku bl. paní Zdislavy - ze sádry, hnědou, k zavěšení na zeď; měli jsme radost. Pro dětské oči však byla naprosto neza- jímavá. Prohlíželi jsme si ji s babičkou. Najednou Tomáš nechal hraček, přiběhl, nejdřív se na sošku podíval a vtom ji začal hladit a říkal: "Malá!" Dal jí pusinku na tvář a dlou- ho plastiku choval. Zůstali jsme celí překvapení. Tomáš ji nechtěl pustit. Pořád jí říkal "malá" a láskyplně ji hladil. Nikdy dřív to se žádnou soš- kou nedělal. Podobně si počí- nal včera, kdy jsme chtěli soš- ku zavěsit na zeď.

Až bude po zimě, pojedeme celá rodina do Jablonného po- děkovat za vyslyšení.

Převyprávěl Zdeněk Cyril Fišer

Poděkování za přímluvu

Naše milá, vznešená Paní svatého života, Paní Zdisla- vo!

Přesně po roce ti opět pí- šeme z našeho města Tere- zína. Tehdy jsme prosili za tvou přímluvu při obtížné obnově našeho kostela.

Toto naše psaní je však velikým, vroucím díkem, protože jsme poznali, jak mocná je tvá přímluva. Ko- nečně jsme se dočkali. Kos- tel stojí v plné kráse jako důstojná dominanta náměs- tí a též uvnitř je plný nebý- valého jasu.

V sobotu ráno 8. listopa- du bylo ve městě nezvykle rušno. Sjížděli se hosté z okolních měst a farností, aby byli přítomni veliké slavnosti, kdy náš otec bis- kup Josef znovu požehnal našemu kostelu.

Venku bylo pod mrakem, trochu pršelo, ale uvnitř bylo plno světla. Jasně bar- vy stěn, nové osvětlení s krásným lustrem upro- střed, množství květin. A hlavně světýlka radosti v očích všech, kterým zále- želo na tom, aby se náklad- ně a náročně dílo podařilo.

To vše jen doplňovalo tu nejpodstatnější, největší událost: Po dvou letech tu byla zase sloužena mše sva- tá, při níž otec biskup pro- měnil plod země a lidské práce - bělostnou hostii v Tělo Kristovo! Aby Ježíš, Pán a Král, sem při mši svaté opět přicházel a zas byl trvale přítomen ve sva- tostánku tohoto města, aby se zde opět rozsvítilo věčné světlo...

(dokončení na str. 13)

Taizé
EVROPSKÉ SETKÁNÍ
MLADÝCH
Vídeň
29. prosince
- 2. ledna '97/98

PŘIHLÁŠKA

na evropské setkání Zašlete na adresu:

Accuell, Rencontre européenne, F-71250, Taizé-Communauté, tel. (0033) 385 50 30 01, fax (0033) 385 50 30 16, nebo Bakalari.

Jméno: .....

Příjmení: .....

Ulice: .....

Země ..... PSČ ..... Město .....

Telefon ..... Povolání ..... Věk .....

Přijedu se skupinou z města ..... vedoucí.....

Zaškrtněte „ano“ nebo „ne“:

Způsob dopravy: Bakalari ano / ne jiny .....

Přijedu 29. prosince (příjezd v 7.00 - 12.00 hod.) ano / ne

Přijedu 27. prosince (pouze pro 17-30leté) ano / ne

budu pomáhat ve skupině (zakroužkujte, o co máte zájem) pracovní tým / animace / zpěv

Pro dospělé nad 30 let: Potřebuji postel ano / ne.

V případě, že potřebujete postel, upřesněte, zda jste: žena / muž / manžel- ský pár / rodina s dětmi (věk dětí.....) / postižený / do- provod postiženého

Pokud jste si zajistili ubytování sami, sdělte nám, prosím, adresu a farnost. Usmadní se tím přijem. Děkujeme.

Koncem letošního roku budou desetitisíce mladých lidí ze všech zemí Evropy přijaty v rakouském hlavním městě Vídni. 20. evropské setkání mladých, připravované komunitou Taizé, bude novou etapou pouti důvěry na zemi.

Účast na evropském se- tkání znamená připravit se, abych napomáhal smíření v lidské rodině. Začít mohu mezi těmi, které mám kolem sebe v každodenním životě.

Díky přijetí v rodinách a ve farnostech můžeme hmata- telně poznat, že mír i důvě- ra mezi velmi rozdílnými lid- mi jsou možné.

Společné modlitby, chvíle přemýšlení a rozhovorů ve skupinkách zakotvují hledá- ní smyslu života do spole- čenství v Bohu.

Setkání s těmi, kdo se ve své čtvrti nebo farnosti sta- rají o druhé, napomáhá k tomu, aby se účastníci se- tkání po návratu domů ne- báli převzít konkrétní zodpo- vědnost.

Liturgická služba chrámových sborů

V minulé části našeho seriálu, jenž se týká správného pojetí liturgické hudby, jsme se zabývali otázkou aktivní účasti společenství při slavení liturgie (*Actuosa participatio*), tak jak to vyplývá z posledních závazných liturgických předpisů.

Článek 25 Instrukce z roku 1958 rozděluje účast lidu na liturgickém zpěvu do 3 stupňů:

1/ Liturgické aklamace

c/ aleluja před evangeliem
d/ zpěv k přinášení darů

Toto rozdělení do stupňů nechce být taxativním vypočítáváním jednotlivých částí, ale má naznačit potřebu přirozeného vývoje od jednoduššího k náročnějšímu.

Opakované zdůrazňování aktivní účasti společenství nutilo a nutí k tomu, aby se znovu promýšlel úkol a uplatnění chrámových sborů a skladeb pro ně v minulosti napsaných.

chrámových sborů vykonávají skutečně liturgickou službu. Proto ať plní svůj úkol s upřímnou zbožností a podle řádu, jak se sluší na tak vznešenou službu tak, jak to práve od nich požaduje Boží lid. Je tedy třeba svědomitě je uvádět - každého způsobem jemu přiměřeným - do ducha liturgie a poučovat tak, aby mohli svoji funkci řádně plnit."

Kardinál Volk z Mohuče se v knize *Musik im Gottesdienst*

a/ při katedrálách a jiných velkých chrámech, seminářích a studijních řeholních domech mají být sbory (*capelle musicae* nebo *scholy cantorum*) a mají se i těšit horlivě podporě

b/ stejně i při menších chrámech by měly být zakládány takové scholy, i když početně menší."

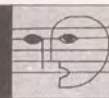
Článek 20 pak pokračuje: "Sbory při bazilikách, katedrálách a jiných velkých chrámech ať jsou zachovány. Zaslouží si po staletí velkou chválu za opatrování a pěstování hudebního pokladu neocenitelné hodnoty. Mají býti zachovány podle jejich vlastních směrnic, přezkoumaných a schválených biskupem, pro bohoslužby konané ve slavnostnější formě. Při nich mají vedoucí sborů a rektori kostelů pečovat o to, aby se lid podílel vždy na zpěvu, alespoň na částech lehčích a lidu vlastních."

Konečně i článek 21 též instrukce říká: "Tam, kde není možnost založit aspoň malou scholu, ať je dbáno na to, aby byl ustanoven kantor, který by alespoň jednoduchými způsoby předzpěvoval."

O významu chrámových sborů a o tom, že jsou žádoucí i v pokoncilní liturgii, tedy není pochyb. Chci věřit, že snad i tento článek přispěje ke správnému pochopení toho, že liturgická hudba - ať už je prováděna lidem, sborem či scholou - není pouhou ozdobou liturgie, ale že je přímo její integrální částí a že zpěváci tímto způsobem vykonávají plnohodnotnou liturgickou službu.

Dle materiálů Dr. Šmída zpracoval Mgr. Petr Kolář

Hudba v liturgii

- 2/ Části ordinaria
- 3/ Části propria

Instrukce *Musicam sacram* z roku 1967 pak dokonce velmi podrobně vyjmenovává jednotlivé stupně takto:

1. stupeň:

a/ při vstupních obřadech - pozdrav kněze spolu s odpovědí lidu

- orace

b/ při bohoslužbě slova - aklamace k evangeliu

c/ při eucharistické bohoslužbě - modlitba nad obětními dary

- preface s dialogem a Sanctus

- závěrečná doxologie kánonu

- modlitba Páně

s embolismem

- Pax Domini

- postcommunio

- formule propuštění

2. stupeň:

a/ Kyrie, Gloria, Agnus Dei

b/ Symbolum (Věřím)

c/ Oratio fidelium (přímluvy)

3. stupeň

a/ zpěv k průvodu při introitu a communii

b/ zpěv po čtení nebo epístole

Je možno často slyšet názor, že chrámové sbory nejsou již dnes potřebné a že jsou spíše překážkou liturgické reformy. Je však třeba jasně říci, že v žádném liturgickém dokumentu se nemluví o potlačování nebo odstraňování chrámových sborů. Aktivní účast společenství totiž neznamená, že při liturgii má zpívat jen společenství. Článek 28 liturgické konstituce II. vatikánského koncilu *Sacrosanctum concilium* jasně říká: "Při liturgické slavnosti má každý, ať liturg či věřící, v rámci své funkce konat jenom to, ale i všechno to, co mu přísluší z povahy věci a podle liturgických předpisů."

Je tedy jasné, že z povahy věci lid může zpívat jen zpěvy, na které stačí, a tato úroveň je úměrná možnosti vzdělávání lidu ve zpěvu.

Podle liturgických předpisů je zřejmé, že jako existuje liturgická služba ministrantů, akolytů, lektorů nebo komentátorů, existuje i liturgická služba chrámových sborů, jak říká další článek č. 29 též konstituce: "Také přísluhující, lektori, komentátoři a členové

(Regensburg 1983) dotýká také poměru mezi společenstvím a sborem: "Společenství, to není pouze nečleněné množství shromážděných, nýbrž ke shromáždění patří i chrámový sbor, schola, kantor a varhaník... bez sboru nebo scholy nemůže být bohoslužba konána tak, jak je myšlena."

Vyslovená podpora chrámovým sborům je patrná i z dalších dokumentů. Tak například článek 114 *Sacrosanctum concilium* říká: "Neúnavné úsilí ať je věnováno povznesení pěveckých sborů, zvláště při katedrálách." Nebo instrukce *Musicam sacram* se v 19. článku vyjadřuje takto: "Zvláštní zmínky je hoden sbor (*capella musica* nebo *schola cantorum*) vzhledem k liturgické funkci, kterou plní. Význam a ocenění jejich liturgické služby bylo vyjádřeno předpisy sv. koncilu, který měl na zřeteli liturgickou obnovu. Je to jejich úloha, aby v mešních částech k tomu určených provedli různá pěvecká díla odpovídajícím způsobem a vedle toho napomáhali živé pěvecké účasti společenství. Proto:

Podněty pro farní rady

(dokončení z minulého čísla)

III.

Formy, jimiž se tyto služby udržují v pohotovosti, jsou však co do způsobu a četnosti velmi rozličné. Uvedu nejdůležitější z nich:

1. Schůze

Představenstva farnosti a farní rady -
s programem:
předložení jednotlivých otázek;
všeobecná debata, debata o speciálních otázkách, usnesení;
protokol;
kontrola usnesení.

2. Skupinové kroužky

Pro určitý okruh účastníků (např. mládež, rodiny);
s konkrétními cíli;
s určitou pravidelností (měsíčně, čtvrtletně, pololetně);
s tématem, rozhovorem a odkazy.

3. Návčivky

Pro ty, kdo přejímají určité služby, např. chrámový sbor, liturgický tým, připravující určitý svátek, např. svatý týden (farář, pomocnice v duchovní správě, kantor, lektor, kostelník, varhaník, vedoucí ministrant).

4. Příležitostné pohovory - schůzky

Zde jsou vyměňovány informace a dávány podněty, např. pro charitní pomocníky, účastníky živého růžence; takové pohovory jsou nutné jen čas od času.

5. Doba rozjímání

Zde jde o to, nechat se stále znovu Duchem svatým uvádět a pohánět do naší služby.
Sem patří:
duchovní hodina;

rekolekce, kvatembrové týdny;
exercicie;
misie.

6. Seminář

Na 4 - 6 večerů s pevným kruhem účastníků pro ty, kdo se zajímají o určité téma (věroučinný seminář) anebo pro určité skupiny (seminář pro manžele, rodiny, vychovatele).

Účastníci semináře jsou sice zpravidla konečnými adresáty, nějakým způsobem však přece budou dále předávat to, co přijali.

7. Rozhovory u stolu

Např. na křestní hostině, oslavě narozenin atd.; rozhovory a proslovy u stolu mají podnes v církvi i ve společnosti nepodcenitelný význam.

8. Agapé

- bratrské setkání

Po bohoslužbách (mši pro mládež, pro rodiny, pro nějakou skupinu);
pro menší počet účastníků;
na farní nebo vyšší úrovni;
při určité příležitosti.

9. Svátek a slavnost (např. posvícení, pouť atd.)

Při sváteční příležitosti;
pro větší společnost;
na farní nebo vyšší úrovni.
Tyto úvahy mohou farní radě sloužit pro teologicky správné zařazení rozličných služeb, aby v nich bylo tady a teď dále rozvíjeno Kristovo dílo a aby bylo dbáno různosti forem různých lidských setkání. Není třeba ještě zdůrazňovat, že v žádné farnosti není možné vše. Živá obec vyrostle tam, kde co možná možná převzme odpovědnost - třeba

i za malé služby, a kde drží pospolu.

Právě to jsme zakusili na večerní agapé v oné malé diašporní farnosti.

IV.

Pro budoucnost obce má velký význam, aby byla uschopněna pro tuto trojí službu hlásání, liturgie a diakonie.

V minulosti převládal model "obstarávané obce". Obec měla svého faráře a jeho spolupracovníky, kteří zastávali v podstatě všechny služby. Ještě před sto lety bývaly mnohé služby, konané nyní představeným, konány členy obce samotnými. Každoroční požehnání příbytku bylo a leckde ještě dnes je věcí otce rodiny; určité pobožnosti byly a budou řízeny členy obce. Náboženská výchova dětí se dařila 1500 let bez oficiálního vyučování náboženství. Není zajisté naším cílem restaurovat dřívější formy. S pohledem na teologii církve a přítomnost i budoucnost našich obcí však učiníme dobře, přejdeme-li od "obstarávané obce" ke "starající se obci". Není-li již některé malé místo obsazeno knězem anebo zůstává-li neobsazeno kaplanské místo ve větší obci, nebude jistě stačit, bude-li do neobsazené farnosti "dojízďet" duchovní odjinud či bude-li ve velké obci musit jeden kněz dělat vše, co dosud dělali dva. Tím by se na stavu "obstarávané obce" změnilo málo.

Zajisté však nedostačuje vyslat do uprázdněné farnosti (nebo do velké obce) jáhna, pomocníky v duchovní správě či katechetu; jakkoli je to nutné, zvláště pro neobsazenou farnost - jinak jí chybí střed, vztahná osoba, takže se brzy stává "filiálkou" jiné farnosti

- dostačuje to málo, pokud se nic nezmění na obraze "obstarávané obce". Obec se aktivizuje a oživuje jen tehdy, jsou-li co možná možná její příslušníci postupně povoláváni a uschopňováni k malým a nejmenším službám. Bude jistě nadmíru důležitým úkolem naší generace moudře a trpělivě, s vírou v dary milosti v obci a za činné účasti věřících - nejen při mši, nýbrž i v místní církvi - pracovat pro přechod od obstarávané ke starající se obci. To má na mysli pastorální synod, hovoří-li o "hlasatelské službě obce", o "diakonii obce" a o "řádech a službách obce". "Úlohou pastorační služby je v síle Ducha svatého (...) vést členy naší obce k tomu, aby se odvážili nasazení pro druhé lidi podle obrazu Kristova." (Pastorální synoda, "Víra dnes", č. 58, dále 54 - 67). Odvaha k tomu pochází z víry, že Bůh dává vždy a všude dary milosti, schopnosti a služby, které církve nutně potřebuje. Naší úlohou je je objevit, přijmout a dát jim prostor.

Je však také úlohou "starající se" obce starat se o více kněží. Tak jako církve nesmí být "církví kněží", nesmí být ani kněží zbavenou "církví laiků". Každá obec musí mít "svého" kněze; kněz pověřený navíc pečl o osiřelou obec nemůže a nesmí svou úlohu v ní chápat pouze svátostně a kultovně.

Hugo Aufderbeck

Originál vyšel ve sborníku *Sperare, St. Benno Verlag, Erfurt 1979.* - Autor, erfurtský biskup, byl významný pastoralista a přítel české církve v době těžkého útlaku.

Fraternita Malých sester Ježišových v Děčíně žije v paneláku na sídlišti

Po chvíli bloudění po sídlišti v Děčíně-Boleticích nacházím typický panelák s číslem, které souhlasí s tím na mém papírku s adresou. Na zvoncích ryze romská příjmení a na jednom z těch spodních - Malé sestry Ježíšovy. Vystupuji po špinavých schodech kolem počmáraných betonových zdí do prvního patra a zvoním na sestry, které zde žijí svou spiritualitu přátelství a modlitby a snaží se, aby jejich život "křičel evangelium", jak to řekl zakladatel spirituality Charles de Foucauld...

Jak a kdy vaše kongregace vznikla?

Naším duchovním zakladatelem je Charles de Foucauld. Po své konverzi, uchvácen Boží láskou se snažil co nejdokonalěji napodobovat skrytý život Ježíše v Nazaretě. Brzy poznal, že nelze oddělit život důvěrnosti s Bohem od situací běžného života a od lásky k bratrům. Toužil mít následovníky, zemřel však sám 1. prosince 1916. Společenství s jeho spiritualitou vznikla na základě knihy René Bazina, která popisuje život Charlese de Foucaulda. Nejprve vzniklo mužské společenství Malých bratrů a po několika letech se první sestrou stala malá sestra Magdaléna, která složila řeholní sliby 8. září 1939. Od tohoto dne se datuje vznik Fraternity. Na začátku žily malé sestry pouze na Sahaře, později (od roku 1948) se Fraternita rozšířila do celého světa a otevřela se i jiným prostředím.

(pozn. red. - komunity sester se nazývají fraternitami, aby i názvem vyjadřovaly ducha bratrství, který se v nich snaží žít)

Odkdy působí Malé sestry v Čechách?

Působení malých sester v "Československu" se může počítat od roku 1975, kdy několik sester v této zemi začalo žít v komunitách v Praze, Bratislavě a Žilině.

Působí sestry pouze v malých komunitách na sídlištních nebo máte jako jiné řády větší kláštery?

Žijeme v malých společenstvích o třech, čtyřech sestrách

Zleva: malá sestra Božena, Katka a Pascale

někde na sídlišti nebo v malém domku na vesnici. Více sester pohromadě je pouze v generální fraternitě v Římě a také v místě noviciátu. Snažíme se žít jako rodina a dostat se do prostředí, která jsou na okraji společnosti a tam, kam se církev normálním způsobem nedostane..

Kolik vás v současné době v Čechách působí a na jakých místech?

V Čechách a na Slovensku je nás dohromady asi čtrnáct. V Čechách jsme v Praze a tady v Děčíně. V Praze máme malý domek na Černém Mostě na okraji města.

Jak dlouho působíte tady v Děčíně a jak jste se sem vlastně dostaly?

Po sametové revoluci jsme

uvažovaly o založení nové fraternity. Uvažovaly jsme o dělnické oblasti, vzdálené od Církve, a také nám ležela na srdci romská otázka. Do toho přišlo pozvání od P. Jančíka, který byl v této době farářem v Děčíně. Pro nás to byla odpověď na naše hledání. V březnu 1991 se nastěhovaly první malé sestry sem na sídlišti.

Vaše fraternity jsou stále nebo se v nich sestry střídají?

Když můžeme zůstat na stejném místě trvale, je to lepší. Přátelství se nebuduje ze dne na den, to trvá několik let. Jestliže chceme něco budovat, je třeba vytrvat.

Mohly byste něco říci jednotlivě o sobě - odkud pocházíte a kde jste působily předtím, než jste se dostaly sem do Děčína?

Malá sestra Pascale - jsem Francouzka, mám už věčné sliby a když jsem vstoupila do Fraternity, chtěla jsem jít do nějaké socialistické země. Sem do Čech jsem přijela tajně v roce 1976, a to do Prahy. V roce 1993 jsem přišla sem do Děčína.

Malá sestra Katka - pocházím z Polska, kde jsem před sedmi lety vstoupila do Fraternity. Začátkem loňského roku mi představená nabídla, zda bych nešla do Čech. Toto pozvání jsem s radostí přijala. Před dvěma měsíci jsem obnovila sliby a za několik týdnů se vrátím do Polska na teologická studia. Po věčných slibech bych se sem ráda vrátila.

Malá sestra Božena - jsem ze Slovenska a do Fraternity jsem vstoupila před šesti lety v Bratislavě. Přitáhla mě myš-

lenka žít řeholní život uprostřed lidí. Začala jsem pracovat v prostředí, které bylo skutečně daleko od Církve. Po roce noviciátu jsem přišla do Prahy a teď už jsem dva roky v Děčíně.

Jak dlouho trvá cesta k věčným slibům?

Je to přibližně kolem deseti let. Dívka, která má zájem, žije nezávazně nějaký čas s námi jeden měsíc, aby se seznámila s životem malých sester. Pak následuje postulát, který trvá rok až rok a půl. Další etapa je noviciát, kde jde o přímou formaci v naší spiritualitě. Trvá dva roky a končí složením prvních slibů na tři roky. Po jejich uplynutí se sliby obnovují opět na tři roky a toto období zahrnuje 2 roky teologického studia. Potom po roční přípravě, které se zúčastní malé sestry z celého světa, následuje složení věčných slibů. Tím se malá sestra úplně angažuje v řeholním životě a ve fraternitě.

Při rozhodování o místě a zemi působení záleží na vašem přání nebo na vůli představené?

Pokud některá malá sestra cítí, že Bůh ji volá k nějakému náro-

du nebo prostředí, je třeba, aby to vyjádřila. Po hledání Boží vůle v dialogu s odpovědnou sestrou může být malá sestra poslána tam, kde touží žít.

Čím se tady v Děčíně především zabýváte?

Nejdříve je třeba asi vysvětlit, jaké povolání máme. Naším povoláním je kontemplativní život uprostřed světa. Centrem našich fraternit je kaple. Denně se účastníme eucharistie, modlíme se modlitbu církve a máme hodinovou adoraci. Ale fraternita je také místem setkání pro všechny, "bílé i Romy". Náš apoštolát je apoštolátem přátelství. Snažíme se stát všem vším, abychom je všechny dali Ježíšovi.

Naše pracovní prostředí je také místem apoštolátu. Každá z nás pracuje v jiném civilním zaměstnání, kde konáme manuální práci. Malá sestra Božena pracuje v Boleticích u mentálně postižených dětí jako pradelna a uklízečka. Malá sestra Katka pracuje v městské prádelně mezi dalšími patnácti ženami. Dvakrát ji nepřijali a napotřetí práci dostala. Pracuje tam více než rok a za tu dobu se spřátelila s kolegyněmi z práce, které například přišly do kostela na její obnovu slibů, přestože jsou nevěřící. Malá sestra Pascale pracuje ve Žlebu v domově pro mentálně postižené ženy. Ředitelem je tam člen Církve bratrské. Pascale nejprve rok pracovala v prádelně a nyní pracuje se ženami ve skupině.

Chodíte do práce v hábitu?

Náš hábit je jednoduché modré oblečení. Kříž a závoj, které jsou viditelným znamením, že patří-

"Nesmíš vyloučit ze své lásky žádného člověka, žádné prostředí, žádný národ, protože Bůh je všechny miluje" (pravidla malých sester)

me Bohu. Nosíme jej i v zaměstnání.

Co děláte odpoledne, když přijdete z práce?

Tak kolem půl čtvrté jsme všechny doma z práce. Sejdeme se a sdělíme si, co bylo během dne nového. Pak je čas na adoraci. Po ní jedeme do města na mši svatou. Jednou za týden společně meditujeme evangelium. Některý jiný den čteme společně naše pravidla a děláme "revizi života" - zamýšlíme se nad tím, jestli jsme věrně našemu povolání, jakým způsobem ho žijeme, sdělujeme si své starosti, radosti a podobně. Každý týden máme také hodinovou noční adoraci a jednou za měsíc jeden víkend o samotě s Bohem.

Jak jsme už řekly, naše fraternita je všem otevřená. Zpočátku k nám denně chodily

děti. Musely jsme však jejich návštěvy omezit na sobotní odpoledne, protože nám nezůstával čas na ostatní povinnosti našeho života ani na jiné lidi. Když přijdou děti, přijímáme je po skupinkách po pěti, šesti, hrajeme si s nimi a povídáme si. Pokud mají zájem, zpíváme a modlíme se s nimi v kapli. Kontakty s nimi zůstávají, i když děti dospívají. Například dívky přicházejí se svými zcela osobními problémy. Také chodíme k našim přátelům na návštěvy, tady na sídlišti většinou do romských rodin.

Pohádáte se někdy?

Ani ne, i když nemáme po každé stejný názor, v dialogu se dají mnohé věci ujasnit. Život ve třech nás učí milovat se navzájem v pravdě.

*Děkuji za rozhovor.
Připravil Luboš Růta*

Kaple - Malé sestry mají ze své fraternity vytvořit "Eucharistický Nazaret", jehož středem je svatostánek. Před ním při každodenní adoraci čerpají Ježíšovu lásku

Sekty

Svobodní zednáři

Máte někdy dojem, že všechno kolem vás je dílem nějakého spiknutí, že tajemné síly řídí běh tohoto světa a že úzká skupina mocných lidí může svým vlivem v naprostém utajení ovládnout tento svět? Myslíte si, že byste mohli do této skupiny patřit a že v ní naleznete nějaké skryté hluboké tajemství nebo nějakou velkou pravdu, která je přístupná jenom zasvěceným?

Na rozhraní středověku a novověku, na začátku naší novodobé historie se v Evropě objevuje nový fenomén: zednářství. Svůj původ odvozuje od stavebních cechů ze středověku, což byly skupiny stavitelů katedrál, kostelů a jiných významných staveb. Svět se snažili vysvětlit pomocí symbolů ze stavebnictví a pokoušeli se stavět chrám Šalamounův, ideální chrám moudrosti a vědění a jeho uplatnění pro lidskou společnost.

24.6. 1717 byla založena Velká anglická lóže. V Čechách vzniká první lóže v roce 1741. K nejvýznamnějším patří lóže "Zur aufgehenden Sonne im Orient" (U Slunce vycházejícího na Východě) založená v roce 1792 v Brně. "Zu den drei gekronten Sternen" (U tří korunovaných hvězd) a lóže "Zu den drei Saulen" (U tří sloupů) a litoměřická lóže "Sincérité" (Upřímnost).

Záměrem zednářů je v tajné nebo polotajné lóži shromáždit lidi ze všech stupňů společnosti. Šířit mezi nimi pod závojem humanismu různé proudy hermetismu, alchymie, teosofie. V praxi to znamená, že zájemce o zednářství je na doporučení někoho z lóže uveden do polotajné společnosti, kde se všechno řídí starobyle působícími pravidly, různými ceremonii a všichni se tváří, že jsou na stopě nějaké skryté pravdy, po jejímž pochopení a uvedení v život mezi normálními lidmi

dojde k osvobození lidstva z tmářství a celkovému vítězství rozumu.

Samotné zednářství se v průběhu času rozdělilo na několik směrů. Známy je směr francouzský, ve kterém mohou být ženy a který převládá u nás, tzv. Velký Orient. Dalšími jsou anglický konzervativní směr a skotský směr, z jehož jedné větve vznikl satanismus. Navzájem se liší pohledem na svět, vztahem k církvi, hierarchií a stupněm utajení. Typické pro zednářství je použití symbolů a kabaly. Oblíbené symboly jsou kladivo, kružítko, úhelník, sloup, zdivo, pyramida, kruh, hvězda a čísla 3 a 36.

Mezi lidmi historicky spojovanými se zednářstvím patří Mozart, Salieri, Puškin, Voltaire, Casanova, Cagliostro, Beneš.... Protože jde o organizaci tajnou a oni byli vázání slibem mlčení, můžeme se o jejich členství v zednářství jen dohadovat. Velmi těžko se určuje historická role a propojení jednotlivých lóží.

Na podobném principu byly například postaveny základy Velké francouzské revoluce, založení USA, sjednocení Itálie, Masyariův odboj za 1. světové války, vznik státu Izrael... Dokázat to nemůžeme, ale bylo by divné a způsobu práce to odpovídá, že v těchto událostech nějakým způsobem figurovali zednáři (např. sjednotitel Itálie Garibaldi byl velmistrem italské lóže).

Závěrem se dá říci, že svou tajemností, utajováním, šířením volnomyšlenkářství, snahou zbožstit a na místo Boha postavit člověka a možností seznámit se s lidmi ze společenské elity mají u nás zednáři o příliv nových členů postaráno. Jejich úlohu nelze podceňovat, avšak ani přeceňovat. Zakázání byli už papežem Klementem XII. v roce 1738.

Zdeněk Šplíchal

Konto Povodeň začíná klesat

Výše konta Povodeň, které zřídila krátce po letních záplavách Česká katolická charita, přesáhla zatím ve svém nejlepším období 100 milionů korun. Z této částky bylo dosud rozděleno kolem devadesáti milionů. Šedesát milionů připadne větším projektům na obnovu bydlení, 30 milionů bude podle přesných pravidel rozděleno postiženým domácnostem ve všech čtyřech diecézích, které povodeň zasáhla. Tato pomoc není vyplácena v hotovosti, ale formou úhrady faktur, zejména za stavební úpravy.

Komise, která rozhoduje o přidělování dotací projektům, se znovu sejde 10. prosince tohoto roku.

Výdaje z konta Povodeň k 12.11. 1997

Příspěvky na přímou pomoc obyvatelům zasaženým povodní (program obnova bydlení) - z toho přes DCH Brno 600.000,-, DCH Hradec Králové 3,300.000,-, ACH Olomouc 16,500.000,-, DCH Ostravsko-opavská 9,600.000,-	30.000.000,-
Projekt "Koordinátor pomoci v povodni zasažených oblastech"	1.900.000,-
Linka pomoci Povodeň (Olomouc, Ostrava, Opava, Blansko)	2.600.000,-
Charitní sklad Povodeň - Přerov	1.000.000,-
Náhradní ubytování pro lidi z postiž. oblastí a DPS Bohuslavice, okr. Prostějov	1.000.000,-
6 nájem. bytů pro staré a soc. slabé občany - Bohuslavice, okr. Šumperk	1.200.000,-
Domov pokojného stáří Bohoř, okr. Přerov	2.000.000,-
Dům pokojného stáří Zářičí, okr. Kroměříž	3.000.000,-
Domy s pečovatelskou službou Troubky, okr. Přerov	3.000.000,-
Dům pokojného stáří - Zdravotní středisko - Troubky	3.000.000,-
Charitní dům pokojného stáří Otrokovice, okr. Zlín	4.000.000,-
Obnova bydlení na Uherskohradištsku	95.000,-
Dům pokojného stáří Ústí nad Orlicí	3.000.000,-
Výdaje celkem	60.795.000,-
Zůstatek konta	40.671.531,55

Zdislava je již také na Internetu

Od začátku listopadu je náš diecézní časopis dostupný také v elektronické podobě na Internetu. K dispozici by měla být vždy alespoň tři poslední čísla, od prosince také s fotografiemi. Zdislava je na adrese <http://web.telecom.cz/zdislava>.

Vy, kteří máte přístup k elektronické poště, můžete směřovat své připomínky a příspěvky také na e-mailovou adresu redakce: lubos.ruta@telecom.cz. I když pro drtivou většinu čtenářů je zřejmě Zdislava v této podobě nedostupná, na druhé straně ji takto můžeme nabídnout lidem, kteří se k ní jinak nedostanou (lidé z jiných církví, v zahraničí apod.).

Luboš Růta

Poděkování za přímluvu

(dokončení ze str. 7)

Svatá Zdislavo, ty víš, protože jsi zde byla s námi, že zpěvy a důstojnost liturgie většinu z nás dojímal. Ale nejdojemnější byla chvíle, kdy Tělo Kristovo bylo zase uloženo ve svatostánku. Určitě i ty jsi prožívala podobné dojetí, když před staletími tvým přičiněním se v chrámu v Jablonném rozsvítilo věčné světlo. Jistě jsi také prosila, jako my, aby se víra rozhořivala v srdcích všech kolem, aby náš národ povstal z temnoty nevěry a nevěrností, tehdy, stejně jako nyní...

Tvá přímluva je mocná, obnovený kostel stojí a svítí novotou, proto Ti patří naše vroucí díky.

Prosíme však: Svatá Zdislavo, dál se přimlouvěj za naše město, za naše rodiny, za celý náš národ, za vnitřní obnovu nás všech! Ať se zvláště zde, na severu naší země, rozhořívá světlo víry, ať Boží milost proměňuje srdce, ať jsme živými kameny, aby zde rostl duchovní chrám ke chvále Boha Otce.

Dál svou přímluvou a příkladem života provázej náš národ bezpečnou cestou víry, naděje a lásky s Pannou Marií, naší milou Matkou, Paní a vítěznou Královnou, se svatou kněžnou Anežkou, se všemi světci naší země v budoucím tisíciletí.

Za tvou přímluvu srdečně děkují a dál tě o ni prosí věčné děti z Tereziína

Ministranti

Liturgické knihy

Před nějakým časem vycházelo na tomto místě povídání o jednotlivých ministrantských funkcích a činnostech při mši svaté - a jedna jeho část byla o libristovi, ministrantovi, který má na starosti veškeré knihy, které se používají při bohoslužbách. Těchto liturgických knih je celá řada a v následujících řádcích bude uvedeno alespoň to základní o některých z nich.

Zřejmě nejdůležitější liturgickou knihou je misál, v němž je obsaženo všechno důležité o slavení mše svaté a hlavně texty k tomu potřebné. To, jak má mše vypadat, najdeme v jeho úvodní části, po níž následuje národní kalendář pro diecéze Čech a Moravy spolu s nejdůležitějšími zásadami pro určování přednosti svátků.

Nejvyužívanější část, bohoslužebné texty, začíná na straně 105. V prvním oddílu jsou uvedeny "vlastní" texty (tj. modlitby, které se mění podle liturgické doby a prakticky "ze

dne na den" - vstupní antifony, vstupní modlitba, modlitba nad dary, závěrečná modlitba) pro celý liturgický rok.

Na straně 371 následují pevné části mše (mešní řád). Je zde uvedeno, co vše má kněz říkat a odpovědi lidu nebo "technické pokyny" (jsou psány červeně) od vstupních obřadů až po začátek eucharistické modlitby.

Následuje 51 prefací pro různé příležitosti a po nich (strana 434) čtyři eucharistické modlitby, anafory. První z nich je nejrozsáhlejší a používá se spíše o velkých svátcích - je to tzv. římský kánon. Druhá a čtvrtá anafora mají svoji vlastní prefaci, ale její užití u druhé eucharistické modlitby není povinné.

Mešní řád pokračuje obřady sv. přijímání. Za ním můžeme nalézt slavnostní požehnání, od strany 497 vlastní texty pro svátky svatých a dále společné texty pro skupiny světců.

Poslední část misálu obsahuje texty za různé potřeby a k různým příležitostem.

Další důležitou liturgickou knihou je lektionář, ze kterého se předčítají čtení a žalmy při mši svaté. Má šest dílů:

I - neděle všech liturgických dob a velké slavnosti

II - všední dny doby adventní, vánoční, postní a velikonoční

III, IV - feriální = všední dny liturgického mezidobí

V - svátky svatých

VI - k různým příležitostem (VI/1) a votivní mše (VI/2)

Nedělní lektionář má tři roční cykly - A, B, C, které se po roce střídají. Rok 1997 má cyklus B.

Feriální lektionář má dva cykly - 1. a 2., jež se také střídají po roce. Rok 1997 má cyklus 1.

K dalším liturgickým knihám patří např. kancionál nebo kniha přímluv.

Lektorské minimum

Sedm rad pro práci s mikrofonom

Dnes je mikrofón společníkem každého lektora nebo kněze. Málokdo si už bez něj umí představit mši svatou, ačkoliv si to třeba nepřipouští. Ale zamysleme se, dolehl by až k nám do zadních lavic hlas ministranta, který právě stojí u ambonu a čte? Nemuseli bychom celou dobu napínat uši, abychom něco z textu měli? A pro ministranty a kněze by byla amše bez mikrofónu o hodně namáhavější...

Mikrofón je tedy dobrý pomocník, ale aby nám službu prokázal, měli bychom znát několik pravidel o zacházení s ním.

1/ Do mikrofónu mluv přes-

ně zpředu. Měj ho nastaven tak, aby ti nezakrýval obličej.

2/ Dodržuj správnou vzdálenost úst od mikrofónu - tj. asi 20-30 cm. Máš-li mikrofón blíže u úst, může se z tvé lekce stát jen mnoho po sobě následujících tvrdých a hlučných zvuků.

3/ Do mikrofónu mluv klidným hlasem. Od toho tu je mikrofón, abys nemusel křičet.

4/ Z textů, které se modlí všichni společně, přečti jen úvodní slova a pak ustup dál, aby tvůj hlas nepředříkával ostatním slova modlitby. To působí poměrně rušivě.

5/ Musíš-li s mikrofónem během mše manipulovat, dej

si pozor, aby k věřícím nedoléhaly žádné rušivé zvuky jako pískot, rachot, skřípot atd.

6/ Nauč se během čtení sám sebe poslouchat a kontrolovat. Případné vady na kráse ihned odstraň.

7/ Důležitá připomínka na závěr - mikrofón je lupa, která zvětší nejen zvuk tvého hlasu, ale i všechny chyby.

-íž-

Křesťanský laik v liturgii /3/

Úkoly Božího lidu při slavení mše svaté

V českém misále o účasti katolických laiků na slavení mše svaté čteme tato slova:

“Boží lid, shromažďující se ke mši svaté, tvoří hierarchicky uspořádané společenství, vyjádřené různými službami a úkony v jednotlivých částech bohoslužby, vytvářejícími těsnou jednotu celého shromáždění svatého lidu.”

Jednota společenství, které vytváříme, je tedy jednotou hierarchickou, tvořenou dle přidělených služeb. Služby při slavení mše svaté jsou rozděleny na tři vzájemně se doplňující skupiny. Především jsou to povinnosti a služby, plynoucí ze svátostného kněžství. Za druhé jsou to povinnosti a úkoly Božího lidu, tedy křesťanských laiků. A konečně tzv. zvláštní služby, o kterých se ještě podrobněji zmíníme, protože mohou být svěřovány právě laikům.

O úloze Božího lidu jako celku jsme již uvažovali v posledním čísle Zdislavy. Smyslem je každému věřícímu umožnit plnou účast na slavení mše svaté, tedy účast svátostnou. Víme, že se naše aktivní účast na slavení mše uskutečňuje podle určitého řádu a koná se v určitém pořádku:

“Ve shromáždění, které se schází ke mši svaté, má každý právo a povinnost projevit svou účast. To se ovšem děje různě podle stupně svěcení a svěřeného úkolu. Všichni, tedy celebrující kněz, přísluhující (ministranti) i ostatní věřící ať při plnění stanovených úkolů konají pouze to, ale všechno to, co jim náleží.” Z toho pak vyplývá požadavek včasné a důsledné přípravy každé mše:

“Na praktické přípravě slavení každé bohoslužby se mají svorně podílet všichni, kterých se to týká, a to z hlediska zajištění obřadů, pastoračního využití i chrámové hudby. Přípravu vede správce kostela. Slyšení mají být věřící, ve věcech, které se jich přímo týkají.” A v této souvislosti je vyslovena výzva:

“Ať věřící neodmítají posloužit s radostí svému Pánu a Božímu lidu, kdykoliv jsou požádáni, aby zastali při mši svaté nějakou službu.”

Staráme-li se tedy o čistotu kostela, květinovou výzdobu či údržbu liturgických rouch, přispíváme tím v nezanedbatelné míře k důstojnému slavení oběti mše svaté. Konáme-li při bohoslužbě v kostele sbírku nebo přinášíme-li k oltáři obětní dary, pak to nekonáme jen tak prostě sami od sebe,

ale jako zástupci shromážděného Božího lidu. V tomto smyslu vykonává zvláště důležitě posláni sbor zpěváků, varhaník a případně i další hudebníci. Ti všichni vykonávají své poslání mimo presbytář. Jsou však i křesťanští laici vykonávající svěřené služby jako přísluhující celebrujícímu knězi - ministranti. Ti všichni tvoří jednotu Božího lidu a svými službami přispívají k důstojné oslavě Boží.

Zvláštní služby při mši svaté

Počet přísluhujících u oltáře je omezen spíše praktickými než liturgickými hledisky. Za obvyklý způsob označují pokyny k misálu situaci, kdy “celebrujícímu knězi přísluhuje alespoň akolyta, lektor a zpěvák”. V případě lektora a akolyty je optimálním řešením, aby šlo o laiky, kterým byl diecézním biskupem udělen lektorát či akolytát jako forma zvláštní služby. O významu těchto služeb svědčí i to, že je otec biskup uděluje ve mši svaté zvláštním obřadem. Proto si o těchto dvou zvláštních službách něco málo řekneme.

Lektor je ustanoven k předčítání Písma svatého s výjimkou evangelia. Je oprávněn také pronášet žalm mezi čteními (zvláště není-li přítomen žalmista či jiný zpěvák, protože žalm by se měl pokud možno při mši vždy zpívat). Může také jménem shromážděného Božího lidu přednášet úmysly. Postavení lektora, kterému byla biskupem udělena tato zvláštní služba, je zdůrazněno i následujícím ustanovením pokynů k misálu:

“Lektor má vykonávat svůj úkol při slavení eucharistie i tehdy, jsou-li přítomni přísluhující vyššího stupně.” Z toho ovšem vyplývá požadavek: “Je třeba, aby lektori, tímto úkolem pověřeni byli k němu způsobilí a pečlivě se na svěřený úkol připravovali.”

Příprava lektorů má být duchovní i technická, biblická i liturgická a předchází přípravě akolytů, která na ni navazuje.

Akolyta je ustanoven biskupem ke službě oltáře. Zvláště je mu svěřena příprava oltáře a posvátných nádob a podávání svatého přijímání věřícím.

Obě tyto služby, dříve udílené jen bohoslovcům, by měly být u ostatních věřících

v oprávněné vážnosti. Ustanovení lektorů a akolytů by měli přednostně zastávat svěřené služby alespoň o nedělích a zasvěcených svátcích, zvláště při hlavních bohoslužbách. Může jim být svěřována také výpomoc při bohoslužbě slova a podobně. Rovněž tak starost o přípravu jiných věřících, kteří mají ve mši svaté z titulu dočasně pověřeni duchovním správcem farnosti předčítat lekce nebo přísluhovat u oltáře.

Bohužel - lektorů a akolytů máme v naší diecézi stále ještě málo. Protože však i nadále probíhají kurzy pro laiky zaměřené na přípravu lektorů a akolytů, lze doufat, že jejich počet z řad křesťanských laiků bude postupně stoupat.

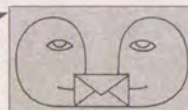
Pověření k výpomoci při mši svaté

V současné době je situace řešena tím, že duchovní správce farnosti nebo i celebrující kněz pověří případ od případu toho nebo onoho laika výkonem té služby, kterou by správně měl vykonávat lektor či akolyta. Zatím to ovšem mnohdy ani jinak dělat nejde. Zůstává proto trvalým úkolem, aby při každé bohoslužbě byli po ruce laici, způsobilí a ochotní plnit například i úkoly lektora. Minimálním požadavkem by však mělo zůstat, že budeme dávat přednost těm křesťanským laikům, kteří již přijali svátost biřmování. Z technického hlediska je třeba důsledně požadovat, aby texty Písma svatého byly čteny pomalu, plynule, nahlas a zřetelně. Pokud jde o správnou výslovnost a srozumitelnost, zůstáváme věřícím stále hodně dlužni.

V jednotlivých případech, kdy je to nutné, může celebrující kněz také pověřit vhodného laika k výpomoci k podávání svatého přijímání při mši svaté. V mešním řádu se o tom praví: “Ten, kdo byl vybrán k této službě, přistoupí při lámání chleba k oltáři a po skončení zpěvu “Beránku Boží” předstoupí před kněze. Kněz mu udělí k tomuto úkolu požehnání. Potom kněz přijme sám svátost, podá svaté přijímání vybranému laikovi a předá mu patěnu nebo ciborium s hostiemi. Poté jsou oba spolu podávat svaté přijímání věřícím.” Tento způsob služby lidu Božímu, uvedený na str. 494 Českého misálu, není myslím příliš často využíván, i když k němu jsou mnohdy předpoklady.

Listárna aneb dopisy v koši nekončí

Názory otištěné v této rubrice se nemusí shodovat se stanovisky redakce.

Ad Proč farní rady? (č. 11/97)

V málokteré farnosti existuje základna pro vzájemný dialog, výměnu názorů, zkušeností, informací, základna pro lidské setkávání faráře a farníků. Kněžská kázání probíhají monologicky, věřící nemá možnost na ně reagovat, alespoň ne pravidelně. Mše svatá není prostorem pro přestování osobních kontaktů a vzájemnému poznávání, ale společenství otevřená všem bez rozdílu věku nebo stavu nenajdeme všude - většinou se jedná o skupiny věkově či jinak vyhraněné, vůči okolí často uzavřené, bez zájmu o širší spolupráci. Náhodná setkání před kostelem nebo kontakty v soukromé sféře nelze nazývat farním společenstvím. Někteří faráři komunikují pouze s několika ministranty v sakristii nebo s jiným poměrně omezeným okruhem, takže většina farníků nemá prakticky žádnou možnost vyjadřovat svoje náměty, nápady a připomínky. O tom, že absence kontaktů vede k nedorozuměním, nedůvěře a pomluvám, ani nemluvě. Připomínám poučku z oblasti kybernetiky, podle níž je odsouzen k zániku každý systém, v němž chybí komunikace a výměna informací.

Tento stav je nežádoucí zvláště v souvislosti s nadcházejícím plenárním sněmem, který má probíhat právě na úrovni farností a společenství, ale ještě vážnější to je vzhledem k zjevnému duchovnímu a mravnímu úpadku církve a jejímu klesajícímu významu ve společnosti. Podle mého názoru má církev stále značné rezervy v lidském potenciálu, chybí však konkrétní způsob, jak tento potenciál objevit a využít.

Církev nestojí a nikdy nestála na hmotném základě, ale na vnitřním životě a opravdovosti svých členů. Právě v této oblasti by farní rady mohly vykonat mnoho cenného.

Další otázkou jsou předpoklady členů farních rad. Měli by vědět něco o základech duchovního života, biblistiky, liturgie, katolické morálky, eklesiologie a kanonického práva a v případě profánních oborů něco o psychologii, komunikaci, zdravotnictví, pedagogice atd. A ti, kteří chtějí vést farní kroniku nebo nástěnku, vydávat farní věstník, či provo-

zovat knihovnu, by měli mít přehled o křesťanské a duchovní literatuře a základních pravidlech stylistiky, gramatiky a estetiky.

Největší překážku však vidím v tom, že se jejich vznik i provoz má odvíjet od osoby duchovního správce. Ne všichni faráři o tuto spolupráci stojí, natož aby ji ještě organizovali. Schůdnější by snad bylo zavádět farní rady nezávisle na nich, pouze je o tom informovat a pak se pokusit je nějak zapojit. Někdo sice může poukazovat na hierarchickou strukturu církve, já ovšem jiné řešení nevidím.

Kateřina Tetivová

Velmi souhlasím s tvrzením, že pro členství ve farní radě není vždy podstatná jen účast na bohoslužbách a konkrétní činnost ve farnosti. V pravidelných návštěvách bohoslužeb nebo farní aktivitě může zabránit nemoc, studium, osobní problémy, krize, náročná profese či nějaké jiné důležité poslání. K tomu často přistupuje anonymní prostředí větších měst, kde se většina věřících osobně nezná. Mnohem méně však souhlasím s názorem, že nejlépe své farníky znají duchovní správci. Podle kodexu by je sice znát měli, ovšem konkrétní praxe bývá z nejrůznějších příčin opačná - faráři své farníky vídají převážně jen z výšin kazatelen. Ale i v případě, že by se o ně zajímali, jejich případnou zručnost v práci a poctivost v životě nemohou nijak posoudit.

Kateřina Tetivová

Ad Hudba v liturgii (č. 11/97)

Máme zpívat latinsky nebo česky?

V červnovém čísle Zdislavy jsem vyslovil názor, že bychom měli pokud možno více zpívat při české liturgii česky. Po přečtení článku *Actuosa participatio* ze seriálu *Hudba v liturgii* v listopadovém čísle Zdislavy se chci k této otázce vrátit.

Cituji z uvedeného článku: "Věřící ať jsou vedeni k tomu, aby svou vnitřní účastí dosáhli toho, že pozvedají srdce k Bohu, když naslouchají tomu, co přisluhující a pěvecký sbor zpívají."

Hudba sama o sobě je zajisté krásná a dokáže vyvolat v posluchačích kladné

emoce, nezaručuje však, že budou nasměrovány k Bohu. Toto nasměrování, potřebné pro aktivní účast společenství na liturgii, dává právě text, kterému posluchači rozumí.

Z dřívějších dob máme spoustu krásné hudby s latinskými texty. Její obliba stoupá i mezi "světskými" sbory. Zde však často hraje roli nikoliv zájem o duchovní obsah skladeb, ale zvukné jméno uznávaných skladatelů. Zpívá se Palestrina, Orlandi di Lasso, Mozart atd. Při vánočním koncertu se pak zpívá např. "Ecce, quomodo moritur justus" (mimo kostel by to snad nemuselo vadit), ale už jsem slyšel během koncertu v kostele zpívat renesanční madrigal "Mattona mia cara" s dosti oplzlým italským textem. U účinkujících nepředpokládám zlou vůli, spíš neznalost.

V jednom severočeském městě se pěvecké sbory z širokého okolí spojily ke koncertnímu provedení Mozartovy Korunovační mše. Všechny sbory pilně nacvičovaly. V jednom sboru se skupina žen začala zajímat, cože to v té latině vlastně zpívají. Když jim byl text mše přeložen, byly konsternovány tím, že např. v Kředu zpěvem vyznávají, že věří v jednoho Boha atd. a že dokonce věří v jednu svatou všeobecnou apoštolskou církev. Začaly uvažovat, zda je únosné, aby jako ateistky něco takového zpívaly. Ale nakonec se uklidnily tím, že jde přece o krásnou Mozartovu hudbu a textu stejně nikdo z posluchačů nebude rozumět. A tak zpívaly dál. Koncert v naplněném divadle dopadl dobře a posluchači nadšeně tleskali, i když textu nerozuměli. Šlo jim přece o Mozarta.

Při zpěvu latinských sborů v liturgii jde o něco jiného. Protože prakticky nikdo z věřících nerozumí latině, měli bychom je vhodným způsobem předem seznámit s obsahem zpívaných latinských skladeb a tím splnit požadavek onoho citovaného odstavečku instrukce *Musicam sacram*: "Věřící ať jsou vedeni k tomu, aby svou vnitřní účastí dosáhli toho, že pozvedají srdce k Bohu, když naslouchají tomu, co přisluhující a pěvecký sbor zpívají."

Nebudou-li posluchači vědět, o čem zpíváme, bude náš zpěv pouhým koncertováním, ne však liturgickým úkonem.

Jiří Bříza

Člověk na cestě k Bohu

Svatý otec Jan Pavel II. říká v listě Tertio millenio adveniente: "Vše musí být zaměřeno k prioritnímu cíli jubilea, jímž je upevnění víry a svědectví křesťanů. Je tedy nutné, aby se v každém věřícím vzbudila silná touha po svatosti, vroucí přání obrátit se a obnovit se v nitru a přitom se prohlubovala potřeba opravdovější modlitby a porozumění pro bližního, zvláště toho nejpotřebnějšího." (TMA 42)

Duchovní příprava na velké jubileum roku 2000 klade na každého z nás náročné požadavky. S pomocí Ducha svatého máme ve svém nitru oživit plamen víry a stát se pro dnešního člověka ještě přesvědčivějšími apoštoly Kristova evangelia lásky a pokoje. Víra v Boha, touha po živém společenství s ním a snaha zalíbit se mu nepatří totiž jen minulosti, ale formuje život mnohých lidí v současnosti a bude pozitivně usměrňovat i život člověka v budoucnosti, protože patří k podstatným rysům lidské přirozenosti.

Katechismus katolické církve nám objasňuje toto "hluboké životní spojení s bohem" (GS 19,1) zcela přesvědčivě a jasně slovy: "V průběhu dějin až po současnou dobu lidé vyjadřovali své hledání Boha ve svých náboženských představách a náboženském chování (modlitby, oběti, kultury, meditace atd.). I když v těchto výrazových formách může být mnoho nejasného, jsou tak všeobecné, že člověk může být definován jako bytost náboženská:

Bůh "stvořil z jednoho člověka celé lidské pokolení a dal mu bydlet všude na zemském povrchu. Předem stanovil časová období a položil hranice lidským sídlům. A to proto, aby hledali Boha, zdali by se ho snad nějak mohli dohmatat a nalézt ho. Vždyť od nikoho z nás není daleko. V něm

totiž žijeme, hýbáme se a jsme." (Sk 17,26-28).

Avšak člověk může na toto "hluboké životní spojení s Bohem" zapomenout, popřít je, dokonce je i výslovně odmítnout. Takové postoje mohou pocházet z nejrůznějších příčin; ze vzpoury proti přítomnosti zla ve světě,

lu přírodovědných důkazů a jeho existence nevyplývá nevyhnutelně ani z filosofických úvah. Kdyby tomu tak bylo, nebylo by ateistů. Bůh se nám nevnučuje, můžeme ho i odmítnout. To je právě "slabost" Boha, projev jeho respektu před naší svobodou. Kdyby byl Bůh pro člověka zcela zřejmý,

z náboženské neznalosti nebo lhostejnosti, ze starostí o svět a bohatství, ze špatného příkladu věřících, z myšlenkových proudů nepřátelských vůči náboženství a konečně ze sklonu člověka hříšníka skrývat se ze strachu před Bohem a utíkat před jeho voláním.

"Ať se zaraduje srdce těch, kteří hledají Hospodina" (Ž 105,3). Jestliže člověk může na Boha zapomenout nebo ho odmítnout, Bůh přesto nepřestává volat každého člověka a hledat ho, protože chce, aby žil a našel štěstí. Avšak takové hledání vyžaduje od člověka veškeré úsilí jeho rozumového nadání a jeho dobrou vůli, „upřímné srdce“ a také svědectví druhých, kteří ho vedou při hledání Boha." (KKC 28-30)

Boha nelze dokázat ve smys-

pak by mu člověk nemohl odepřít uznání. Proto nestačí hledat Boha jen rozumem.

Na cestě k Bohu je třeba se mu již předem otevírat, jít mu vstříc s láskou. Vždyť něco takového platí i pro vztah mezi dvěma lidmi: Svěho partnera v manželství nepoznám, když ho budu studovat jako teoretickou otázku, ale tehdy, když se pustím do dobrodružství života s ním, když se mu otevřu, poskytnu mu ve svém životě místo, když ho budu přijímat s láskou. Tak ho poznám ze stránek, které jsou jiným lidem nepřístupné. Kolikrát slyšíme, jak se lidé diví: "Co jen ti dva na sobě mají?" A ti dva dobře vědí, že si jsou vzájemně zdrojem radosti, naplnění, že jsou spolu v dobrém i zlém spojení na život a na smrt, protože se vzájemně poznali - a to nejen rozumem, ale i srdcem.

Chce-li člověk poctivě vyjít na cestu k Bohu, musí přestat sám sebe považovat za střed všech věcí. A je také třeba učit se dívat "za věci". Vymanit se z koloběhu práce, starostí, zábavy a nalézt si čas na ticho a zamyšlení. Pro samý spěch toho dokážeme tolik přehlédnout: krásný západ slunce, malé radosti všedního dne, nouzi druhého člověka. Vidíme jen sami sebe. Všechno posuzujeme jen podle užité hodnoty pro naši osobu. Vidíme-li v kvetoucí louce jen krmení pro králíky a v druhém člověku jen šikovného automechanika nebo instalatéra, uzavře se před námi krása i hlubší smysl věcí, nedostaneme se ke skutečnému setkání s druhým člověkem. Za takových podmínek se však neseťkáme ani s Bohem.

Někomu se může zdát, že ho život příliš ubíjí, je tak zavalen prací a starostmi, že nemá čas myslet na Boha. Takový člověk by se měl zamyslet sám nad sebou a poctivě zkoumat, zdali si část své práce a svých starostí nepřidělává sám právě proto, aby nemusel mít čas na zamyšlení, zdali neutíká před sebou samým a před Bohem do horečné činnosti. Známe přece lidi, kteří jsou "důležití" - všechno vědí, znají, do všeho musí zasahovat, nic by se bez nich neobešlo, nařikají si na své přetížení a myslí si, že by se svět zastavil, kdyby oni sami zůstali na chvíli stát.

Jsou ovšem i lidé, kteří jsou skutečně tak ubiti tíhou života, že mnohdy neví ani kudy kam. Ale právě těm, kteří konají věrně své každodenní povinnosti, i když je jim někdy velice těžko, těm, kteří nemyslí stále jen na sebe, ale dokážou obětavě sloužit životu svých bratrů a sester, těm, kteří konají dobro, je Bůh velice blízko.

P. Antonín Audy